

UiO • Institutt for filosofi, idé- og kunsthistorie og klassiske språk
Det humanistiske fakultet

Bjørn Torgrim Ramberg
b.t.ramberg@ifikk.uio.no

REPRESENTASJON OG ETIKK

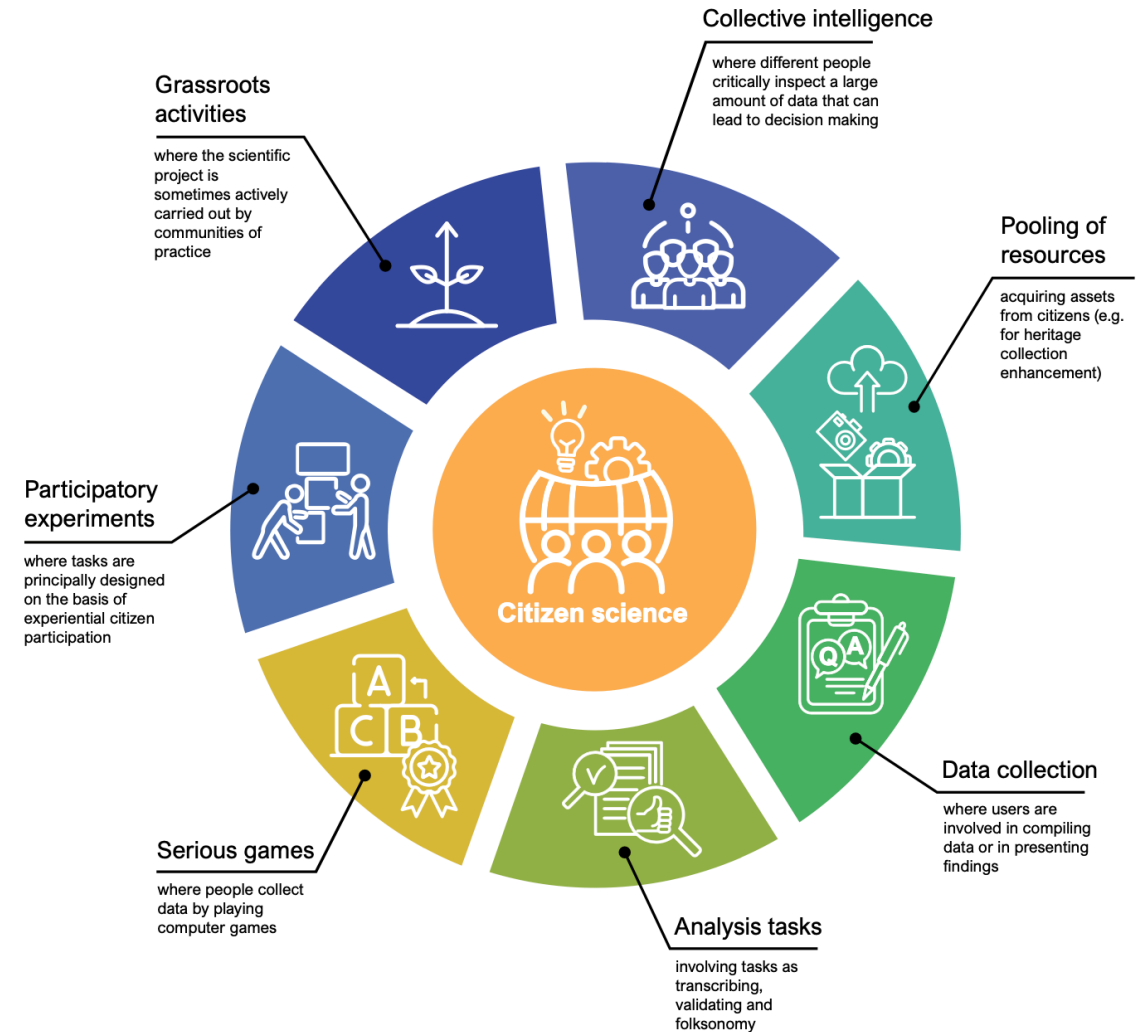

NETTVERK FOR BRUKERMEDVIRKNING I FORSKNING OG FAGUTVIKLING

Hamar, 03/03, 2025

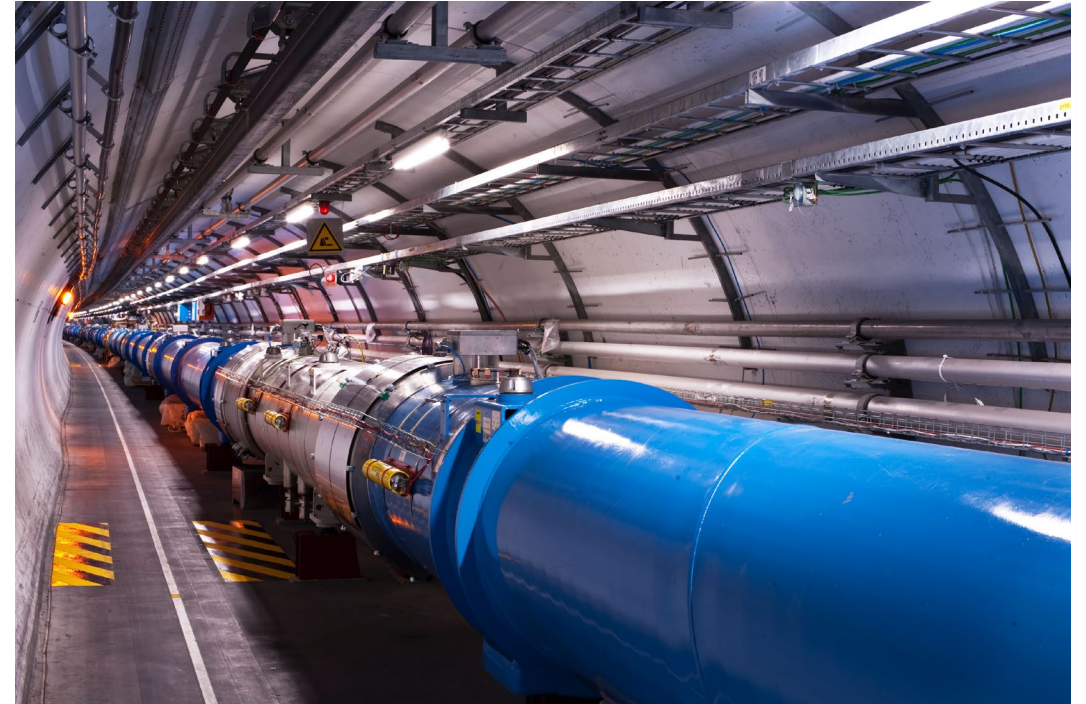
Overblikk

- I. Vitenskapsideologier
- II. Integritet i (og omkring) vitenskap
- III. Kunnskapsdannelse og -
deltagelse.

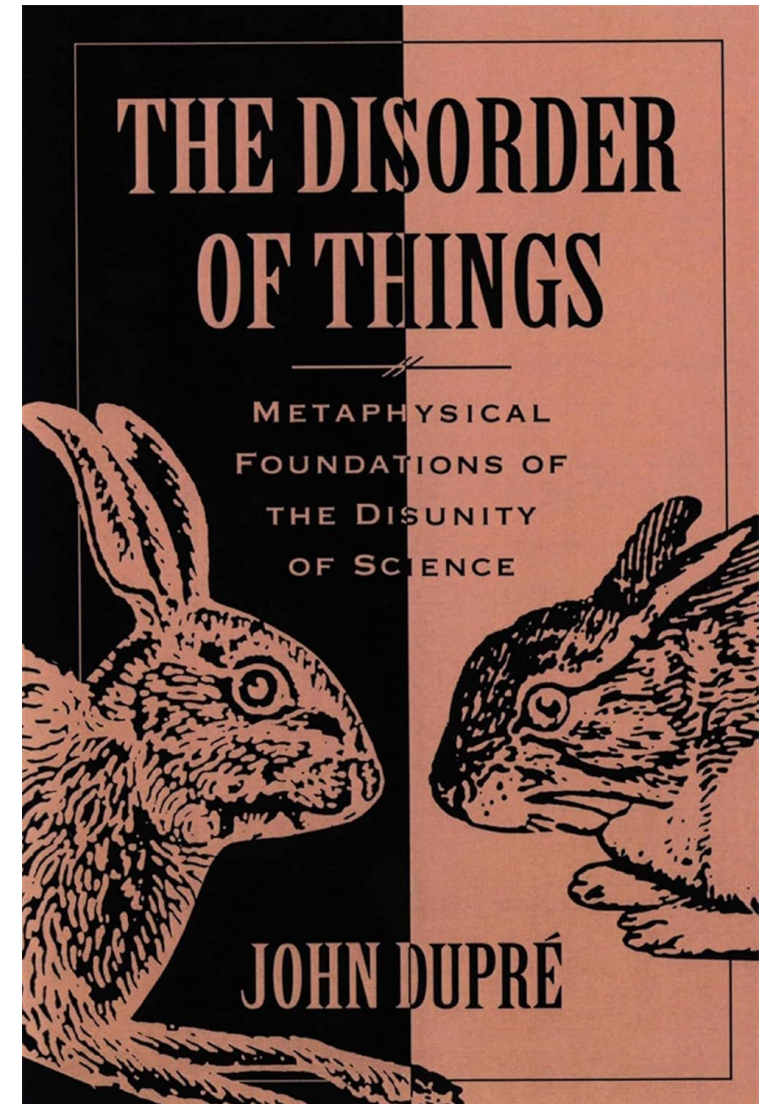
I. Ideologier: Enhet

- Lovmessighet
- Essens
- Mikrostruktur
- Reduksjon

I. Ideologier: Mangfold

- Verden henger ikke på (ett) greip
- *Kontekst og situasjon*
- Forklaringsmangfold

I. Ideologier: **Standpunkt**

- Nøytral ekspertise
- Eller et konkret ståsted
- Med bakgrunn og horisont

«Forskningen og forskningssatsningen speiler samfunnet og politiske prioriteringer; problemstillinger og tema innen forskningen springer ut av hva offentligheten er opptatt av.»

Einar Niemi og Anne Julie Semb 2009, (FEK:
<https://www.forskningsetikk.no/ressurser/fbib/bestemte-grupper/historisk-urett-og-forskning-som-overgrep/>)

I. Ideologier: Oss og dem

De som studerer, og de som blir studert:

«In his formative 1922 book *Argonauts of the Western Pacific*, the Polish anthropologist Bronisław Malinowski describes the fieldwork ethnographer as a go-between or mediator between the “Native” of faraway lands and “we Europeans.”

Linda Norling 17 juli 2020, «Who gets to study whom?», i *SAPIENS* (sapiens.org)

In the early 20th century, anthropologist Bronisław Malinowski, seen here with Trobriand Islanders, saw his field as mediating between Europeans and Indigenous peoples.

Raconish/Flickr

II. Integritet: Vitenskapsideologi og etikk

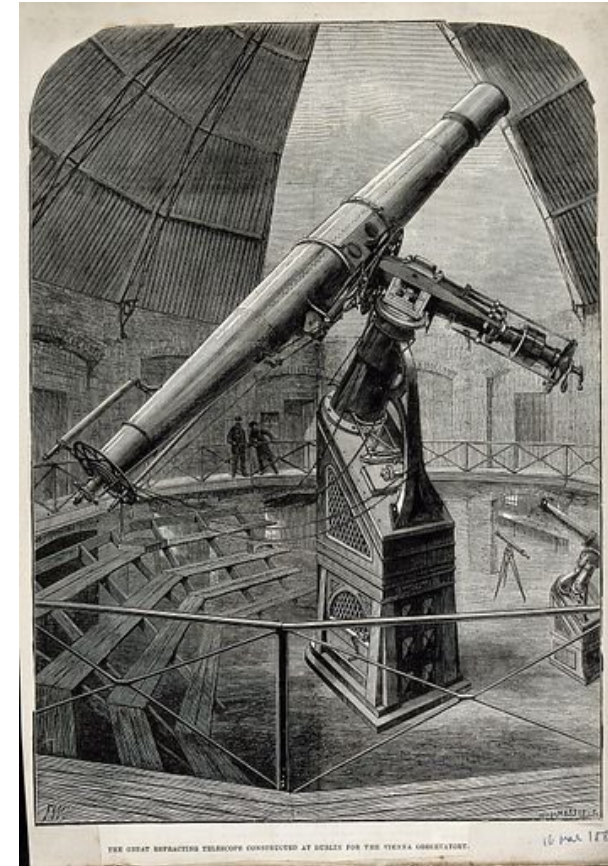
- Forestillinger om integritet uttrykker også en vitenskapsideologi
- Vitenskapsetikk legitimerer et bilde av vitenskapens natur, og en forståelse av hvordan kunnskap blir til.

Wikimedia commons

II. Integritet: Objektivitetens hindre

- Det subjektive
- Det tilfeldige
- Det urettferdige

Creative commons

II. Integritet: **ETISK**

- Konsekvenser
- Rettigheter
- Rettferdighet

Creative commons

II. Integritet: Ståsted og kontekst

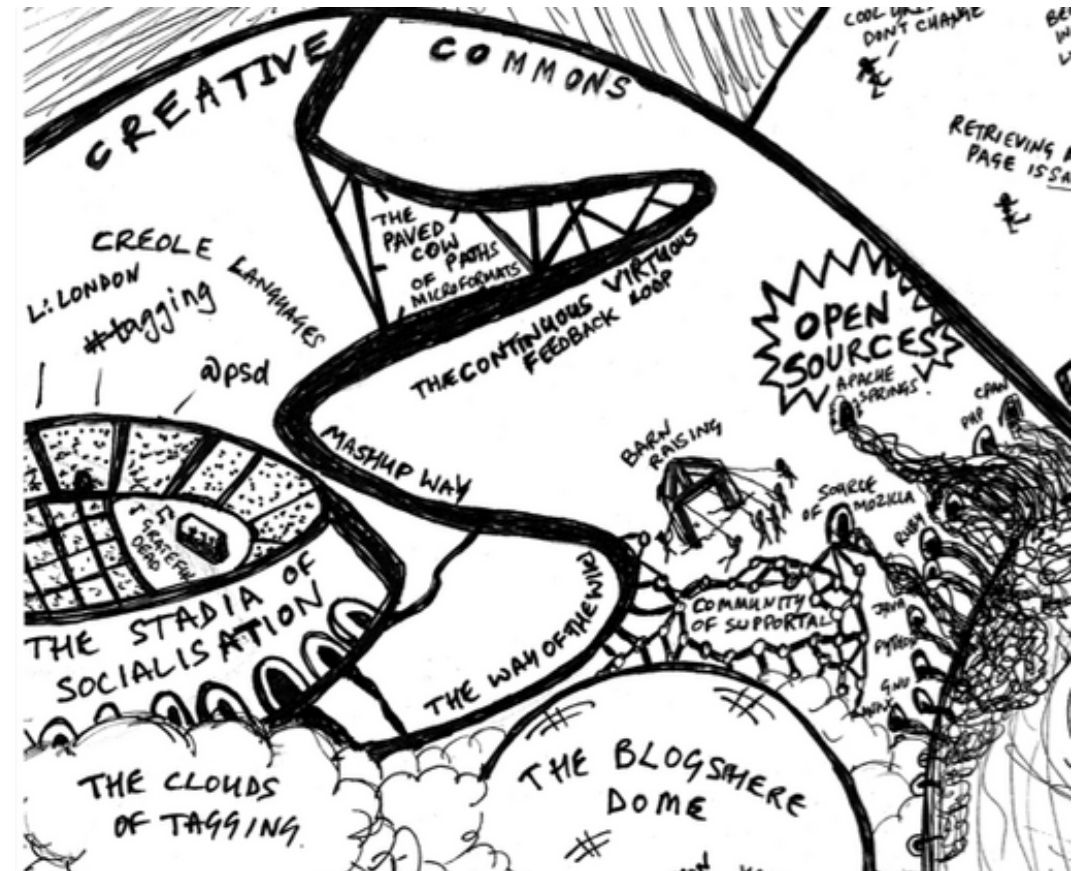
- Kunnskap er *situert*
- Kunnskap er *verdiladet*
- Kunnskap har alltid *alternativkostnad*
- Annen kunnskap er mulig

Wikimedia commons

III. Dannelse og deltakelse: Åpne den harde kjerne

- Integritet i spørsmål
- Integritet i formål
- Integritet i utøvelse
- Integritet i kontekst
- Hva må til?

III. Dannelse og deltakelse: Det lokale i kunnskap

- Situert kunnskap
- Opplevelseskunnskap
- Verdistyrkt kunnskap

III. Dannelse og deltakelse: **Hva må til?**

- Tilgang
- Tillit
- Troverdighet

Men hvordan?

- Refleksivitet
- Dynamiske fellesskap
- Forpliktende systemer
- Og systemisk motvekt!

